

ג ל י ו נ ו ת ל ע י ו ן ב פ ר ש ת ה ש ב ו ע
ע ר ו כ י ם ב י ד י נ ח מ ה ל י ב ו ב י ן
ה י נ ה ה ש כ ע - ע ש ר ה

11

כ ל ת ב ר א (ת ש י י ח)

כ"ח א' - י"ד

א. שאלה כללית:

השנה ברכות אלה לכרכות שב"פ בחוקותי כ"ר ג - י"ג.
לדעת כמה מפרשים מכונים הברכות בחוקותי לתקופתה הראשונה של ישיבת ישראל בארצו, ואלו הברכות שבפרשתנו מכוונות לתקופה מאוחרת יותר של "כי תולדו בני ישראל ונזנשתם בארץ".
הסבר, אלו הבדלים שבין שתי הפרשיות (ביחס לברכות) מתבארים מתוך כך?

ב. ו ב ר ו ן א ת ה כ ב ו א ן כ ר ו ן א ת ה ב צ א ת ן
ר ש"י: ש ת ה א י צ י א ת ן מ ן ה ע ו ל ם ב ל א ח ט א כ ב י א ת ן ל ע ו ל ם .

אנשמה אשתרוך: מדרשי התורה:

גבי דוד נאמר (תהלים קכא ה') "ה' ישמור צאתך ובואך" ובתורה הקדים ביאה ליציאה שנ' "ברוך אתה בבואך וברוך אתה בצאתך". יש לומר, כי אדון הנביאים היה מבטיחם ומברכם על ביאת הארץ והבטיחם על ההשגחה הפרטית בכואם, ואמר "וברוך אתה בצאתך", שגם כי יחטאו ויצאו מן הארץ בחטאם יהיה על צד ההשגחה והתוכחה, כאשר ייסר איש את בנו שמיסרו לסובתו, ובשעת גלותם ישמרם מהכליון ולא יפר בריתו אתם. וזהו שאמר (ויקרא כ"ו מ"ד) "ואף גם זאת בהיותם בארץ גלותם לא מאסתי ולא געלתיים...". ובעים זמירות דוד המלך, אחר שכבר היו שם הזהירים, כי בחטאם יגלו ושישמרו אז מהכליון ובשרם על שובם וכואם שם לזמן קיים, וזה שאמר "מעלים ועד עולם".

העמק דבר: מתפרש בדברים רבה: "בבואך לפרקמטיא ובצאתך מן הפרקמטיא" ואם כן הוא כסדר.

אמנם לאו דוקא פרקמטיא, וכאן איירי בעניני הבית והשדה, והפירוש בבואך לענין ובצאתך מן הענין.

- 1) מה הקשי בפסוקנו שראוהו כל המפוששים?
- 2) ימה ההבדל בין תשובותיהם ואיזו מהן נראית לך קרובה לפשוטו של מקרא?
- 3) התוכל לישב את הקשי הנ"ל באופן אחר - בדרך הפשט?

ג. ט' י ק י מ ן ה' ל ו ל ע ם ק ד ו ש כ א ש ר נ ש כ ע ל ן .
כ י ת ש מ ו ר א ת מ צ ו ו ת ה' א ל ו ק י ן ו ה ל כ ת ב ד ר כ י ו .

באור ד"ה י ק י מ ן ... י ע מ י ד ן ל ע ם ק ד ו ש ע ל י ד י ש ת ש מ ו ר א ת מ צ ו ו ת ה' .

העמק דבר ד"ה כי תשמור: באופן שמי שרוצה להתנהג בקדושה ודבקות, לא יחפץ להבדל ממעשה המצוות, שלפעמים הם מסיריני הדבקות. אבל מכל מקום התורה לשמור המצוות, בין השייכים לשמים בין השייכים לאדם וחברו - והיינו "והלכת בדרכיו" - "מה הוא רחום אף אתה רחום" וכו'.
ויותר נראה דהאי "כי תשמור" אינו תנאי, שהרי כבר כתוב התנאי בראש הפרשה, אלא הוא ברכה דתשיג מדת הקדושה והדבקות בה' אפילו בשעה שתשמור את מצוות ה'... ויש כמה מצוות מעשיות שאי אפשר לעשותם בשעת דבקות ומכל שכן "והלכת בדרכיו" שהוא עסקי בני אדם, ועי"כ יסיה דעתו בשעת מעשה הקדושה ודבקות, מכל מקום "יקימן ה' לעם קדוש", ומיד אחר המעשה תשיג הדבקות והקדושה כמו שהיה תחילה; והוא סייעתא דשמיא וברכה, דכתיב באברהם אבינו בר' י"ח ג' בעת ביאת האורחים והוא היה מתקדש ודבק באלוהיו.

- 1x) שני קטינים רצו המפרשים לישב. אלו הם?
- 2x) כיצד מפרשים הפרושים האלה את מלת "כי" בפסוקנו ?
- 3x) מהו - לדעת בעל העמק דבר - ההבדל בין "עם קדוש" ובין "הולך בדרכיו" ?
- 4) הסבר את המשפט המסומן בקו. מהו "המעשה"?
- 5) מה ענין אברהם אבינו והכנסת האורחים (בר' י"ח ג') לענינו, מה רצה להוכיח בעזרת המקום ההוא?

ד. י"א והותירך ה' לטובה

ראב"ע: אם תהיה רעה בארץ ורעב ומארה, אתה תותר לטובה.

ספורנו: שתהיה הצלחתך בקנינים וזולתם יתרה מהצלחת שאר המצליחים בהם, מה ההבדל שבין שני הפרושים? נסה להכריע ביניהם!

השאלות המסומנות א קטות והמסומנות אא קטות ביותר, תפתור לפי הבנתך. שאלות וגם תשובות נא לשלוח לנחמה ליבוביץ, קהלת-ישיבה ירושלים.